

POJEM LÁSKY V JANOVÝCH EPIŠTOLÁCH. SROVNÁNÍ S POJETÍM APOŠTOLA PAVLA

Filip Žížka

Oponentský posudek

Práce je opatřena všemi náležitostmi. Předmětem autorova zájmu je srovnání janovské teologie a teologie apoštola Pavla. Téma, které by bylo pro bakalářskou práci příliš široké, zúžil na *koncept lásky* v obou teologiích. Nejprve se zabývá pozadím janovské teologie, společenstvím, ve kterém a pro které evangelium i epištoly vznikaly. Zde vychází především z R. E. Browna, ale s přihlédnutím k ostatním badatelům. Předpokládá celkem tradičně, že janovské společenství založil *milovaný učedník* v Jeruzalémě, později se přesunulo do Efezu. Pokud jde o posloupnost janovských spisů, přiklání se k prvenství evangelia, a sice v tomto pořadí: evangelium – 1 Janova – revize evangelia – 2 a 3 Janova. Přinejmenším u epištol předpokládá téhož autora. Epištoly se vymezují proti heretikům, kteří souhlasí s vyšší christologií, nepopírají inkarnaci, ale Kristův pozemský život nemá žádný pro ně význam ani etické důsledky. Jejich hlavním proviněním je rozvracení společenství. U apoštola Pavla pracuje autor s osmi autentickými epištolami (řadí mezi ně totiž i Koloským).

Předpoklady a pozadí janovského konceptu hledá především ve Starém zákoně, kde lásku k Bohu interpretuje jako smluvní vztah.

Rozboru *janovského* pojetí lásky je věnována hlavní část práce, kapitola věnovaná Pavlovy je mnohem stručnější, to ale zřejmě odpovídá zadání. V závěru stručnými tezemi shrnuje rozdíly, k nimž došel. Dle očekávání nachází zásadní shody: např. Bůh projevil svou lásku tím, že poslal Syna; láska je naplněním Zákona; do lásky nejsou zahrnuti heretici. Nachází ovšem i rozdíly: v janovských spisech má láska především soteriologický rozměr, u Pavla spíše parenetický, etický. U Jana je láska k bližním omezena na janovské společenství, u Pavla se počítá i s láskou k nepřítelům.

hodnocení

Autor přečetl úctihodné množství sekundární literatury, kompilace různých badatelů a jejich názorů jde ovšem místy na úkor přehlednosti.

Například v poznámce 35/str 16 uvádí Lindarsův názor, že milovaný učedník je fiktivní postava, zatímco jinde v práci ho pokládá za postavu reálnou, dokonce zakladatelskou. Po zralé úvaze čtenář pochopí, že v tomto případě se autor s Lindarsem zřejmě neztotožňuje, ale způsob, jakým na něj odkazuje, se nijak neliší od citace autorů, s nimiž souhlasí.

Práce obsahuje řadu zajímavých poznatků a postřehů, tu a tam proložených poznatky spíše triviálními (např. z věty *Bůh je láska* autor poněkud nepřekvapivě vyvozuje, že Bůh miluje).

Za slabinu práce považuji, že chybí důkladná, přehledná exegeze základních míst, z nichž autor vychází – ne že by exegeze chyběla úplně, ale působí poněkud přelétavým dojmem – autor se dotkne řady míst a řekne k nim řadu konstatování, k nimž zřejmě předtím nějakou exegezí došel.

Je-li tématem srovnání Pavla a janovských spisů, měl by se autor vyjádřit k intertextualitě: znali se navzájem (resp. znal janovský okruh něco z Pavla) nebo to jsou zcela nezávisle formulované analogie?

Určitý rozpor vidím v lásce ke světu: Bůh miloval svět, ale my nesmíme milovat svět, jinak v nás není Boží láska. Autor by mohl tento rozpor blíže vysvětlit.

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení mezi B-C podle obhajoby.

Jiří Mrázek